

Δημήτρης Τζουμάκας

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι της ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΗΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Η Ιδανική Κοινωνία, που στα νεανικά του χρόνια στο Παρίσι, την είχε φαντασιωθεί μαζί με άλλους έλληνες φοιτητές και αυτοεξόριστους της ελληνικής χούντας, δεν υπάρχει πια στον ορίζοντα των προσδοκιών του.

Μέρος 9^ο

Πρόθεση του συγγραφέα δεν ήταν να τινάξει στον αέρα τις συμβάσεις επικοινωνίας που τον συνδέουν με την παροικία του. Το αντίθετο μάλιστα. Επιδίωξε να κρατηθεί από τα δοσμένα σημαινόμενα, τις μορφές πλοκής και αφηγηματικότητας που χαρακτηρίζουν τον κόσμο, όπως μας έχει παραδοθεί. Όμως ο μετανάστης – συγγραφέας, διαπιστώνει ότι οι κοινωνικοί επικοινωνιακοί όροι δεν αντιστοιχούν ακριβώς ή δεν αντιστοιχούν καθόλου με ό,τι ζει και βιώνει το άτομο. Βιώνει την αναντιστοιχία με ό,τι ο κόσμος του παρέδωσε σαν γλώσσα, για να εκφράσει αυτό που ζει. Διαπιστώνει μια αναντιστοιχία μεταξύ σημαινόντων και σημαινόμενων. Για παράδειγμα: ο τάδε κομματικός παράγοντας, από τη στιγμή που λειτουργεί ως εκπρόσωπος ενός χρεοκοπημένου και αναξιόπιστου πολιτικού σχηματισμού, γίνεται πια αντιληπτός σαν μια καρικατούρα, ως «Κροταλίδης», ή «Καραμελόπουλος» κ.τ.λ.. Δημιουργείται μια ολόκληρη γλωσσική μετατόπιση, σαρδανοποίηση και αναπαράσταση μιας κοινωνίας που βιώνεται πλέον ως καρικατούρα, ως γελοιογραφία. Δημιουργεί έτσι ο Δ. Τζουμάκας, μια ιλαροτραγική λογοτεχνική φόρμα περιγραφής αυτού του κόσμου, που δεν εμπνέει καμία εμπιστοσύνη, αλλά και που δεν έχει τη δύναμη να τον αρνηθεί ολοκληρωτικά και να ζήσει έξω από αυτόν. Και επειδή αποτελεί μέρος του, το ίδιο το ηρωικό υποκείμενο γελοιογραφείται και από-εξιδανικεύεται.

Έτσι η παροικία από την εποχή των εξιδανικεύσεων του Δούκα, έφτασε στην εποχή των από-εξιδανικεύσεων του Τζουμάκα.

Με το τέλος της συγγραφής αυτού του μυθιστορήματος, ο Τζουμάκας θα ξαναπιάσει ένα νεανικό γραφτό το Κάρβουνο στον Κήπο, που είχε γραφτεί στο Παρίσι το 1969, και θα το ξαναδουλέψει δίνοντάς του μια νέα μορφή, εισάγοντας σ' αυτό το γραπτό, την απιστία στο

μέλλον, κάτι που έλειπε από το νεανικό κείμενο.

«Ω κεχαριτωμένοι μεσιέδες της πολιτικής», θα πει, «οδηγείτε έναν κόσμο στην οδό της απώλειας και της καταστροφής. Εδώ θέαμα της αμφισβήτησης. Αμφισβητούμε το θέαμα». Και παρακάτω: «Από τον καιρό των πρώτων χριστιανών στα λιοντάρια, τα θεάματα ένα προς ένα ξεφτιίζουν. Το μόνο θέαμα είναι το γυμνό σου στήθος, Ζακλίν».

Ο Τζουμάκας τώρα, στο ανανεωμένο αυτό σπονδυλωτό και αποσπασματικό γραφτό, μαρκάρει στενά την πολιτική και την ιδεολογία με τη λίμπιντο· κάτι που στο νεανικό γραπτό του 1969 δεν ήταν δυνατόν να επιτευχθεί. Αιτία; Η αυτοπειθαρχία, η εσωτερική απαγόρευση να αναδεικνύεται δημοσίως το στοιχείο, που επειδή θέλει να ικανοποιηθεί εδώ και τώρα, οδηγεί νομοτελειακά στη χαλάρωση της πειθαρχίας, σ' έναν αγώνα που υπόσχεται τη μελλοντική κατάκτηση του «Σοσιαλιστικού Παράδεισου».

Αναψηλαφώντας το νεανικό του γραπτό, ικανοποιεί την ανάγκη κριτικής εκτίμησης της νεανικής του ζωή. Μετά τη Γυναίκα με τ' αγκάθια στο λαιμό, κλείνει μια εποχή, και νοιώθει την ανάγκη να κοιτάξει χωρίς φόβο στο παρελθόν του. Για να καταλήξει σε ένα συμπέρασμα με στήριγμα, την πείρα που εν τω μεταξύ έχει αποκτήσει από τη ζωή. Η Ιδανική Κοινωνία, που στα νεανικά του χρόνια στο Παρίσι, την είχε φαντασιωθεί μαζί με άλλους έλληνες φοιτητές και αυτοεξόριστους της ελληνικής χούντας, δεν υπάρχει πια στον ορίζοντα των προσδοκιών του. Μετά τον Μάρξ, είχε πια κυριαρχήσει - χωρίς ενδοιασμούς στην ψυχή του συγγραφέα και καλλιτέχνη - ο καθρέπτης του Μπέκετ, που αντανάκλασε πλέον έναν άνθρωπο αντιηρωικό που κλαίει τη μοίρα του. Ο Τζουμάκας του 1969, ήλπιζε στην εκπλήρωση δύο στόχων: Να πέσει η δικτατορία και η Ελλάδα να προσδεύσει. Το 1995 που ξαναδούλεψε το Κάρβουνο στον Κήπο, η δικτατορία ήταν πια παρελθόν, αλλά η

ελληνική κοινωνία είχε μπει στον καταναλωτισμό, με δανεικά χρήματα που διασπάθιζε η πολιτική, για να προβάλει μια χαρούμενη, αλλά ψεύτικη εικόνα προς τα έξω. Η Ελλάδα δεν προόδευε, χρεωνόταν.

Ο συγγραφέας, βλέποντας εκείνη την εποχή τα δύο του σημαντικά κείμενα Το Χαρούμενο Σύννευ και τη Γυναίκα με τα αγκάθια στο λαιμό, να δημοσιεύονται από ελληνικούς εκδοτικούς οίκους, άρχισε να σκέπτεται τον επαναπατρισμό. Τι άλλο να έκανε μέσα σε μια παροικία μαγκούφα και ανήμπορη να εκτιμήσει τους καλλιτέχνες της, αλλά και ένα αυστραλιανό λογοτεχνικό κατεστημένο στην κορύφωση της «πολυπολιτιστικής» ρητορείας, να αγνοεί συστηματικά έργα που προκαλούσαν την βρετανική σοβαροφάνεια και είχαν μέσα τους τη μύγα της πρόκλησης και αμφισβήτησης αυτής της κοινωνίας;

Είδαμε πως από την εποχή του Χαρούμενου Σύννευ, η αγγλική γλώσσα πχούσε στ' αφτιά του συγγραφέα «σαν γερμανικά». Και η «Αρετή», η γυναίκα του, κάτω από την απαξιώτικη συμπεριφορά της παροικίας προς τους καλλιτέχνες, δεν ενέκρινε τις συγγραφικές του δραστηριότητες. Θα του πει: «Γράφεις τις παρορμήσεις σου στην ευγενέστερη γλώσσα, που κανείς όμως δεν καταλαβαίνει. Το χειρότερο: είσαι εδώ και δεν είσαι εκεί». Έτσι νομοτελειακά μπήκε σοβαρά πλέον μέσα του, η ιδέα της επιστροφής στη γλωσσική του ενδοχώρα.

Ο Δ. Τζουμάκας το 1999, επισκεπτόμενος την Ελλάδα με άδεια από την εργασία του, θα αρχίσει να γράφει το κείμενο με τον τίτλο Η Μαρτυρική Νήσος Κύναιδος, ή Η μαρτυρική νήσος των σκύλων. Ο συγγραφέας θα μεταφέρει από την Αυστραλία στην Ελλάδα, έναν εαυτό που μέσα του το κενό της ελπίδας για το μέλλον, το γεμίζει πλέον ο πόθος για το παρόν. Αλλά ποιο παρόν θα συναντήσει ο συγγραφέας στην Ελλάδα; Ποιο παρόν με το οποίο ο συγγραφέας θέλει ν' αγαπηθεί προτού απέλθει ο 20ος αιώνας;